

KOLEKTYVINIS DARBAS

LIETUVOS KP ANYKŠČIŲ RAJONO KOMITETO IR
RAJONO LIAUDIES DEPUTATŲ TARYBOS ORGANAS

Eina nuo 1948 m.

ANTRADIENIS

Nr. 92 (4132)

Anykščiai,

1980 m. rugpjūčio mėn. 5 d.

Kaina 2 kap.

Kas geriausias artojėlis?

Kaip žemelę įdirbsi, mylesi, taip ji tau atlygins, — sako sena liaudies išmintis. Šią tiesą patvirtina ir patirtis, nes rūpestingas žemės įdirbimas sudaro pamatą gausniam derliui išauginti.

Todėl praeitą trečiadienį geriausi rajono ūkių artojai su plieno žirgais sugužėjo į vieną Elmininkų eksperimentinio ūkio lauką — į rajoninės mechanizatorių artojų varžybas parungtyti kieno išartos vagos dailiausios, tiesiausios. Dvidešimt du ūkiai į šias įdomias varžybas atsiuntė arimo meistrus.

Ilgai negaišdami varžybų teisėjai vertina mechanizatorių teorines žinias, tikrina, ar gerai arimui paruošti traktoriai. Daugiausia balų — 19,5 — surinko „Gintaro“ kolūkio mechanizatorius Aleksas Jurkėnas, pernai gana sėkmingai pasirodęs respublikinėse varžybose. Rajono žemės ūkio valdybos vyr. inžinieriaus G. Niauros žodžiais tariant, Aleksas varžybose buvo pasirodęs beveik idealiai. Kruopščiai paruošė savo techniką Svėdasų „Anykščių šilelio“, „Lenino kelių“ kolūkių mechanizatoriai, kurie gerai buvo išsivinę traktorių bei plūgų konstrukcija bei kitas teorines žinias.

Pagaliau — startas. Su traktoriais, nusidriekusi pirmosios vagos Vienas kitas mechanizatorių rata kiltą apskukę, pats tikrinasi arimo kokybę, reguliuoja plūgus. Reiklūs teisėjai arimo kokybę vertina atsižvelgdami į dvyliką rodiklių: vagų tiesumą, arimo gylį, plūgo iškėlimo ir nuleidimo vienodumą, vagų ryškumą ir kt.

Nutilus paskutiniams traktorių, teisėjai vienbalsiai pripažįsta, kad geriausiai arė gintarietis Aleksas Jurkėnas, kuris ir tapo varžybų nugalėtoju „T-74“ traktorių grupėje. Antrąją vietą

pefė „Lenino kelių“ kolūkio arimo meistras Rimas Kanišauskas, trečiąją — „Svyturio“ kolūkio atstovas Jonas Radzevičius.

Arusių „MTZ“ tipo traktoriais artojų grupėje pirmąją vietą iškovojo „Pirmyn į komunizmą“ kolūkio mechanizatorius Adolfas Kuncė, „T-150“ traktorių grupėje — svėdasiškis Gintautas Vitulis.

Varžybų nugalėtojai pageriami ažuolo lapų vainikais, be to, rajono Žemės ūkio valdybos viršininko pavaduotojas P. Marčiukas įteikė jiems rajono Žemės ūkio valdybos ir Žemės ūkio darbuotojų profsąjungos rajono komiteto garbės raštus, pinigines premijas. Garbės raštų buvo apdovanotas ir jauniausias varžybų dalyvis septyniolikametis Antanas Cekanauskas iš „Vienybės“ kolūkio.

— Tokios varžybos padeda kelti mechanizatorių meistriskumą, gerinti arimo kokybę. Varžybose įgytos žinios labai pravert dirbant kasdienį darbą gimtinės laukuose. — taip apie artojų varžybas atsiliepė vertinimo komisijos pirmininkas, Elmininkų bandymų stoties vyresnysis mokslinis bendradarbis, žemės ūkio mokslų kandidatas J. Mikalajūnas.

Iš tiesų pagarba lydėjo tuos, kurie varžybose stengėsi pademonstruoti savo sugebėjimus, meistriskumą, kurie siekė iš didesnės patirtį turinčių draugų pasimokyti. Deja, į varžybas neatvyko K. Staro, Levaniškio, „Nevežio“, „Gimtosios žemės“ kolūkių, Sodininkystės tarvbinio ūkio bei dar kelių ūkių atstovai. Vis tik derėtų susimąstyti, kad panašūs renginiai organizuojami visiems, nes šiuo atveju dėl kai kurių ūkių vadovų abejingumo varžybos brangu laika gaišo kelios dešimtys žmonių.

J. Junevičius
K. d. koresp.

Drėgnumo analizatorius

Sajunginio mokslinio-gamtybinio susivienijimo „Sąjuzvodavtomatika“ mokslininkai pasiūlė efektyvų būdą, kaip nustatyti, kiek vandens reikia drėkinamam laukui. Lazerio spindulys, paleistas virš lauko, jautrus dirvos ir augalų drėgnumo

bei temperatūros pokitimams. Taikant šį principą susivienijime sukurtas distancinis lazerinis laukų drėgnumo analizatorius. Įtaisins sėkmingai išbandytas Kirgizijos laukuose.

(TASS-ELTA)

Iki javapjūtės — suskaitytos dienos

Vešliai sužėlę jėvas geltonuoja „Gintaro“ kolūkio laukuose. Kaip mano ūkio vyriausiasis agronomas Stasys Sinkūnas, kiekvienas grūdinių kultūrų hektaras turėtų atseikti ne mažiau 33 centnerių grūdų. Pjūtis išvakarės lydinčių darbų grandinėje ne paskutinė vieta dabar tenka rūpesčiui, kaip tinkamai ir saugiai penkmečio baigiamųjų metų derlių aruoduose išsaugoti. Gintarietis paskaičiavimu į juos bus supilta apie pus-

šešto tūkstančio tonų grūdų. Toks kiekis sandėliuose vargiai išsileks, tad ūkio šeimininkai laikinam naujojo derliaus saugojimui paruošė nemažą įvairių pašūrių, garazų. Parkeliausiančio grūdų su ramia širdimi jau laukia Janušavos, Dabužių sėklinių grūdų sandėlininkai Petras Kaunietis ir Povilas Jurėnas, paskutinieji pasiruošimo darbai baigiami ir kituose ūkio sektoriuose.

— Jei orai bus palankūs, antroje savaitės pusėje žada-

me pradėti masinę pjūtį. Visi 19 ūkio grūdų kombainų jau išrikiuoti „mūšiu“ už šiųmetę duoną, — pasakoja „Gintaro“ kolūkio vyr. agronomas St. Sinkūnas.

Pirmadienį kombainininkai Algis Siaučiusas ir Jurgis Digimas savo „laukų laivus“ išvairavo į daugiamečių žolių sklypus. Šie vyrai turi gerą galimybę dar kartą pasitikrinti, kaip atremontuota pjūties technika.

K. Litvinas

Derliaus dorotojai aptarė aktualius uždavinius

Diena, kita ir į saulės nugelsvintų pribrėndusių javų plotus išlinguos kombainai. Kaip pasiruošta didžiajam derliaus nuėmimo darbymečiui, kaip reikės rikiuoti darbus javapjūtės įkarštyje, prieš kurį laiką buvo plačiai tariamasi „Svyturio“ kolūkyje surengtame seminare, kuriame dalyvavo rajono ūkių kombainininkai, agronomai ir inžinieriai.

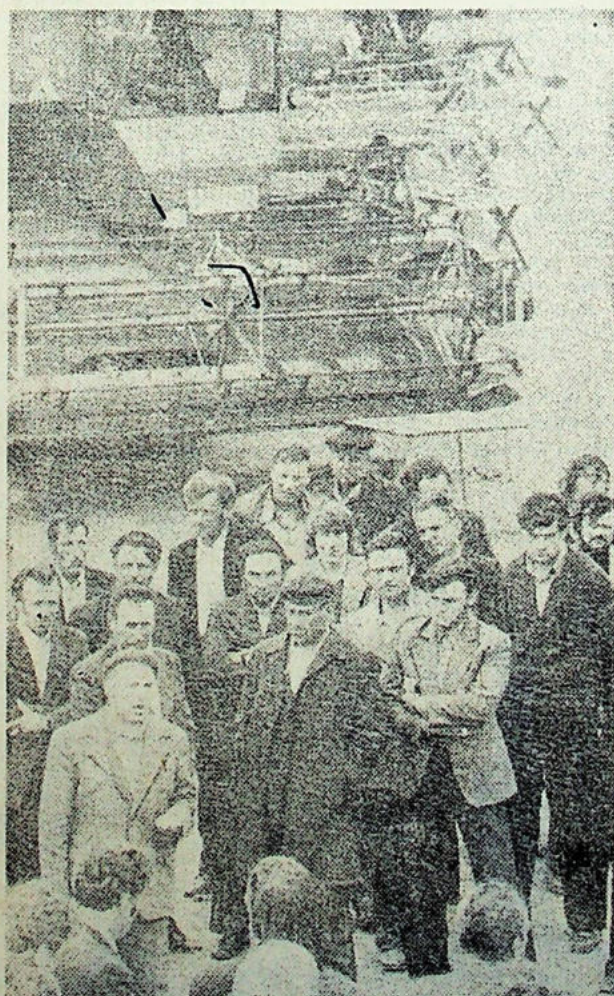
Išklause rajono Žemės ūkio valdybos viršininko pavaduotojo P. Marčiuko pranešimą, pirmaujančių kombainininkų pasisakymus, seminario dalyviai patraukė prie iš įvairių ūkių atvaizduotų kombainų.

Seminaro dalyviams apžiūrėjus pjūčiai paruoštus laukų laivus, vyko praktinio kombainų reguliavimo pratybos. Kombainininkai turėjo gerą progą parodyti savo žinias ir sumanumą, jie galėjo pasisemti patyrimo, kaip geriau reguliuoti javų nuėmimo kombainus.

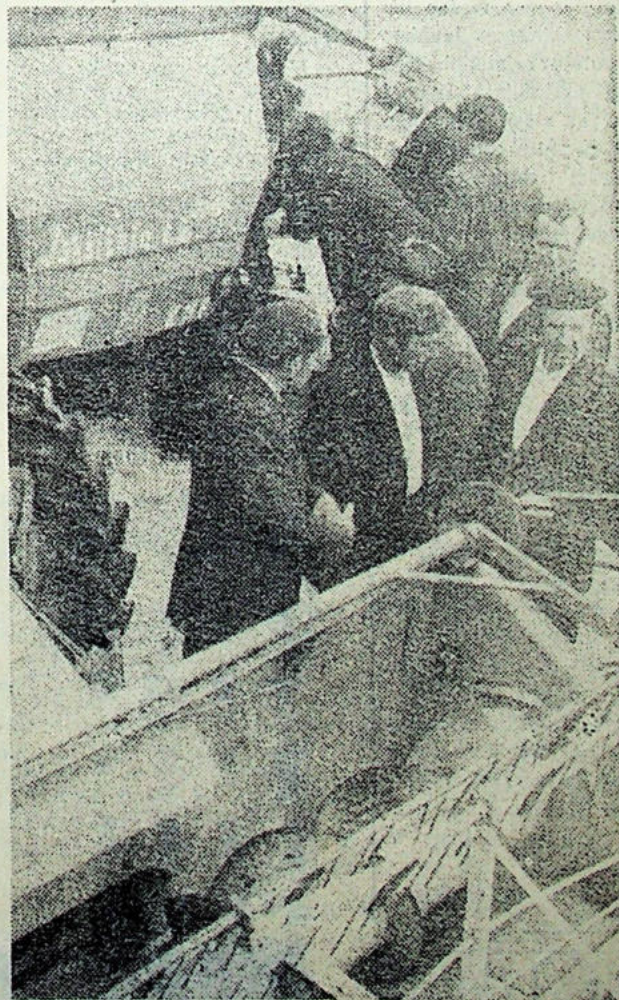
Tad sėkmės jums, šaunūs laukų laivų kapitonai!

Kombainininkų atiduose — rupestis busimo derliaus likimą

Praktinio kombainų reguliavimo pratybų rezultatus apibendrina Žemės ūkio valdybos vyr. inžinierius G. Niaura (viduryje).

Kombainininkai apžiūri javapjūtei paruoštą Jakiškio tarybinio ūkio kombainą.

J. Junevičiaus nuotr.

Atkentėme Tarybų Lietuvos kurtis dešimtmečį. Tomis džiugiomis ir pakilomis švenčių dienomis turbūt kiekvienas vyresnės kartos žmogus pagalvojo ir prisiminė tuos, kurie kovojo už laisvę, už šviesią dabartį, kurie ir priėmė regėjimo naujo ryto aušrą, tikėjo ja. Daug buvo ejučių į Laimės žiburį. Dar šio šimtmečio pradžioje rados tokių, kurie ėmė mišni į jį taką ir paskui save vėl ėmė kitus... Tas laisvės ir laimės troškimas persiduodavo vaikams, kuriems jau lemta buvo pasiekti kalno viršūnę.

Tarp daugelio pavardžių, kurse siekė Laimės žiburį, randame Valerijoną ir Antaną Laskauskus. Tėvą ir sūnų. Jau mažai beliko anykštėnų, menančių šiuos savo žemiečius. Daug vandenų nuo tų dienų nuplukdė Sventoji.

JIS NEŠĖ SVIESĄ

Iš Skauradų kaimo kilusio Valerijono Laskausko jaunystė buvo panaši į daugelio to meto biedniokų. Dvidešimt metų išstarnauta pas buožes, sūriu prakaitu pelnyta duona Mintaujoje pas įvairius darbdavius. Tenai Valerijonas, bendraudamas su proletariatu, ėmė suprasti, jog būtina veržtis iš tam-

Partinėse organizacijose

Kalp vykdomi nutarimai

Liepos mėnesį įvykusiame Statybos ir remonto valdybos pirminės partinės organizacijos susirinkime komunistai aptarė, kaip vykdomas partinės organizacijos perspektyvinis planas. Pranešimą padarė pirminės partinės organizacijos sekretorė Aldona Cholina. Ji pažymėjo, kad Statybos ir remonto valdyboje dar per mažas dėmesys skiriamas jaunimo globotojų sąjungai. Reikėtų pasirūpinti, kad į valdybą atėję jauni žmonės turėtų rūpestingus, pavyzdį rodančius globotojus. Didesnės komunistų paramos laukia ir valdybos pirminė komjaunimo organizacija. Dar vertėtų sustiprinti ir nutarimų vykdymo kontrolę, atskirų darbo barų vadovai turėtų dažniau atsisakyti už savo darbą, kaip jie vykdo partinės organizacijos įpareigojimus.

Komunistai susirūpinę kalbėjo apie tai, kas statybininkams trukdo darbus statant III vidurinę mokyklą. Susirinkime pasisakė vyr. inžinierius Albertas Miškinis, kadry skyriaus inspektorė Irena Karablikova, stalius Viktoras Kozlovas, gateristas Stasys Matonis ir kiti.

M. Giedrienė

KOLEKTYVINIS DARBAS

2 psl. 1980. VIII. 5

vos į šviesą, kad turi ateiti galas caro patvaldybei, priešpaujai. Orizės į savo gimtąjį kraštą, stojęs plukdyti sielių Sventąją, Valerijonas Laskauskas pasakodavo sielininkams apie darbininkų streikus, demonstracijas, caro valdininkų saunę.

— Matysit, vyrai, ateis laikas, žmonės bus laisvi, nereiks kęsti priešpaujos, visiems užteks duonos.

— Kol saulė patekės, rasa ir akis išės...

— Et, brol, jau įėjau visi kaip galvoti, kaip tu, tik dūsantų ir klusnių kaip jautis vilktų jungą, tai, žinia, ko ir besitikėti. Visoje Rusijoje bruzda darbininkai, kiek galima kentėti.

— O, kaip bus su žeme, Valerai?

— Žemė turėtų priklausyti tiems, kurie ją dirba. — paaiškino Laskauskas. Tačiau mintyse kiek ir suabejojo, o kaip tada dvarininkai, buožės, argi jie taip pigiai suklida atiduoti žemę samdinams? Sunku dar tada buvo įsivaizduoti revoliuciją, su ja susijusias permainas.

Bel sielininkų akyse nušvėsdavo villis. Valeras svieto matęs, tuščiai burnos neušins, jei taip kalba, tai žino. Iš tiesų laikas pakelti galvas, turėtų ateiti galas priešpaujai.

Nors jau būdamas ne pirmos jaunystės, Valerijonas suskalo savarankiškai mokytis, rūpėjo į daugelį iškilu-

sių klausimų surasti atsakymą knygose, spaudoje. Reikia skaityti, lavintis, kad nebūtum aklas, kad neprastum savo ir kitų gyvenimus. Tiesa, už draudžiamos literatūros platinimą, skaitymą grėsė ištremtis į Sibirą. Bet knygnešiai ėjo su knygomis, spauda, nešė šviesą ir tiesos žodį į žmones. Tapo knygnešiu, draudžiamos literatūros platintoju ir Valerijonas Laskauskas. Perduodavo jis tą literatūrą Anykš-

savo atsivežtine spauda, knygas.

Anykštėnų atmintyje liko Valerijonas Laskauskas kaip pažangios minties, šviesos sklėdėjas. Tėvo pėdomis pasėkė ir jo sūnus.

DRAUGAS UNTONAS

Pats troškęs mokslo ir savo jaunystėje jo negalėjęs pasiekti, tėvas iš paskutiniųjų užsiibrėžė išmokslinti savo sūnus. Juo labiau, kad Jonas ir Antanas — žingei-

veikloje, susibūliauja su revoliucinių nuotaikų moksleiviais R. Sarmaičiu, A. Guzevičiumi, V. Bergu. Būrelio aktyvas leido ir šapirografuotą laikraštėlį „Šviesos spinduliai“. Jį savo straipsniais užpildydavo A. Guzevičius, A. Biliūnas ir kiti gabesnieji pažangūs moksleiviai, Antanas Laskauskas rūpinosi ūkiniais laikraštėlio reikalais, spausdino jį, platinė. „Šviesos spinduliuose“ suliko bendradarbiauti ir Vy-

tautas Montvila. Jis pradžia atsiuntė keletą eilėraščių. Ir vėliau, kol ėjo tas leidinys, jis pateikdavo savo kūrinys. Marksistinės literatūros

skaitymas, bendravimas su revoliucingai nusiteikusia jaunuoju Antanu Laskausku atvedė į antifasistų gretas. Jis anksti suprato, kur yra socialinės nelygybės priežastys, suprato ir tai, kad ponijos bei jos patikėtinų šūkių apie tautos laisvę liudžiai nieko gero neduos. Antanas stoviojo tuose, kurie pasirinko kovos už tiesą, už žmogaus laisvę kelią. Tais reakcijos metais tam reikėjo drąsos ir ryžto.

Studijuodamas Kauno universiteto Teisų fakulteto ekonomijos skyriuje, Antanas Laskauskas buvo pažangiu studentų tarpe, palaikė ryšius ir su pagrindinėmis komunistais, komjaunimais. Ypatingai visuo menės ir kultūros veikėja Michalina Meškauskienė prisiminimų

knygoje „Zvelgiu į tolius“ pasakodama apie savo studijų laikus Kauno universitete, apie pažangius studentų veiklą, neretai pamini ir Antaną Laskauską. Aktyvi buvęs tuomet socialistų studentų draugija. Jos nariai niekam nenorėjo nusileisti. Stai vartydami M. Meškauskienės knygą, randame pasakojimą apie 1925 metų studentų socialistų surengtą diskusinę paskaitą „Studentų teisės ir jų atstovavimas“. Salė buvo pilnutėlė. Susirinkimą pradėjo socialistų studentų draugijos valdybos narys poetas Kazys Boruta. Ateitininkų vadukas Matulionis ėmė šaukti, kad draugija, kuri neseniai protestavo prieš kareivio bolševiko Jukilerio Nochimo sušaudymą, negali ruošti universitete pasikaitas, kad juos „visus socialistus bolševikus“ reikia išvyti iš universiteto, o dabar iš salės pro langus išmesti. Ateitininkai su neofituanais puolė susirinkimo pirmininką ir pranešėją. Studentai socialistai šoko ginti. Prasidėjo muštynės. Pačiame tos batalijos sukuryje buvo Antanas Laskauskas. Kazys Lukša ir kiti tvirtų rankų studentai socialistai. Žinoma, tokia susirinkimo baigimui nebuvo ko džiaugtis, bet prieš kumštį buvo atsakyta kumščiu, kad ir su tokiu jaunatvišku karštakošiskumu įrodytas savo pranašumas.

Išs dangian

Broliškoje Baltarusijoje pabuvojus

2. Mieste prie Dniepro

Pakely šmėkščiojantys kelio ženklai ir rodyklės byloja, kad kelionės tikslas jau netoli. Lietuvos ir Baltarusijos keliais pravažiavę šimtai kilometrų, mikroautobuse praleista keliolika valandų. Ir štai, prieš mūsų akis iškyla didžiulis meniškas užrašas, skelbiantis, kad privažiavome Mogilovą — vieną stambiausių Baltarusijos TSR miestų, srities centrą...

Mogilovas mus sutiko pasipuošęs žalumais, gėlynais, saulės nutviekstomis aikštėmis ir skverais, naujų statybų pastoliais. Vaikščiodami šio miesto gatvėmis nesitikėjome, kad šis žalumynas pasidabins, jaunatviškumo kupinas miestas yra kone pats seniausias iš visų Baltarusijos miestų. Ir tik tai vietinių gyventojų pasakojimai, gilios praeities paminklai mums daug ką priminė...

...Dar 1267 metais kunigaikščio Levo Danilovičiaus, kuris kitaip dar buvo vadi-

namas Liutu Stipruoliu, įsakymu buvo pastatyta didžiulė pilis. Vėliau ant aukšto Dniepro kranto žvejai pradėjo statyti medines bakūžas. Čia apsigyveno ir pirkliai, įvairaus amato meistrai. Tokia buvo Mogilovo kūrmosi pradžia. O miestą pavadino Mogilovu kunigaikščio Levo Danilovičiaus garbei, nes jo pravardė Liutas Stipruolis baltarusiškai skamba Mogij Lev... Na, o sena legenda byloja ir ką kita. Labai, labai seniai toje vietoje, kur dabar nusidriekęs miestas, augo lamsų miškas. Čia apsigyveno karžygis Mašeka, iš kurio turtuolis pagrobė jo sužadėtinę. Mašeka pasiryžo piktadariui už mylimąją atkeršyti. Ir panoro atkeršyti ne tik tam vienam turtuoliui, bet ir visiems turčiams — darbo žmonių engėjams. Tačiau Mašekai nugalėti nepavyksta — jis žūsta nuo savo mylimosios, dabar jau turtuolio žmonos — rankos. Paprastai žmonės Mašeką pa-

laidojo ant aukšto Dniepro kranto ir supylė didelį kapą. Už stiprumą, valią karžygį liaudis pavadino liutu, o tą vietą, kur jis palaidotas, visi pradėjo vadinti liuto kapu. Nuo žodžių „mogila liuva“ ir kilo miesto pavadinimas...

Nebeliko Mogilove senų gatvių, seniai jau išnyko vietovių pavadinimai Karabanovka, Pečiorkas, Pelagejevka. Vietoje senų sienų gatvių, batų, dykvičių, išaugo nauji mikrorajonai, gamyklos, aukštosios mokyklos. Pavyzdžiui, Mašekovo dykvietyje dabar pastatyta moderni elektros variklių gamykla, daug kitų stambių pramonės įmonių. Mašekovo medinių namukų vietoje dabar iškilo naujo mikrorajono daugiabaukščiai. Buvusioje Pečiorkos dykvietyje dabar žaliuoja gražus parkas, kuriame mėgsta ilsėtis mogiloviečiai ir jų svečiai.

Mogiloviečiai labai didžiuojasi savo miestu. Jie visuomet papasakos svečiui

apie tai, kad čia, grįždamas iš ištremties vietos — Michailovskaja kaimo, pabuvojo poetas Aleksandras Puškinas, kad kurį laiką Mogilove buvo tardomi Pietų grupės dekabristai Pestelis, Bestuževas, Muravjovas. Vos susikūrus jaunai Tarybų Rusijai, Mogilove lankėsi žymūs bolševikų partijos ir valstybės veikėjai Michailas Kalininas, Sergo Ordžonikidzė. Mogilove keliai lapį į gyvenimą gavo Lenino bendražygis P. Lepešinskis, akademikas O. Smidas.

Mogilovas yra pergyvenęs daugybę kovų metų, ne kartą šį miestą niokojo priešų batai. Bet mogiloviečiai nepasidavė — jie vieningai kilo į kovą. Rusijos—Sve-dijos karo metais mogiloviečiai rusų kareiviams tiekė maisto produktus, suteikdavo svarbių žinių apie priešų kariuomenę. Rusijos kariūnai, kuriai vadovavo Petras Pirmasis, mogiloviečiai valstiečiai prie Lesnaja kaimo padėjo galutinai sumušti priešą.

1812 metais kovoje su Napoleono armijos daliniais svarbų vaidmenį suvaidino mušis prie Mogilovo. Čia generolo Rajevskio vadovaujamas korpusas visiškai sutriuškino priešą ir atvėrė kelią per Dnieprą 2-jai Rusijos armijai.

Atmintiniais 1917 metais mogiloviečiai, bolševikų vadovaujami kartu su jūreiviais ir raudongvardiečiais, atvykusiais iš Petrogrado, paima valdžią į savo rankas, įkuria darbininkų ir kareivių deputatų Tarybas.

Seniausioje aikštėje, kur šiuo metu stovi Statybininkų rūmai, įvyko gubernijos Tarybos suvažiavimas, kuriame buvo paskelbta apie Tarybų valdžios įkūrimą Mogilove. Vėliau iš šios

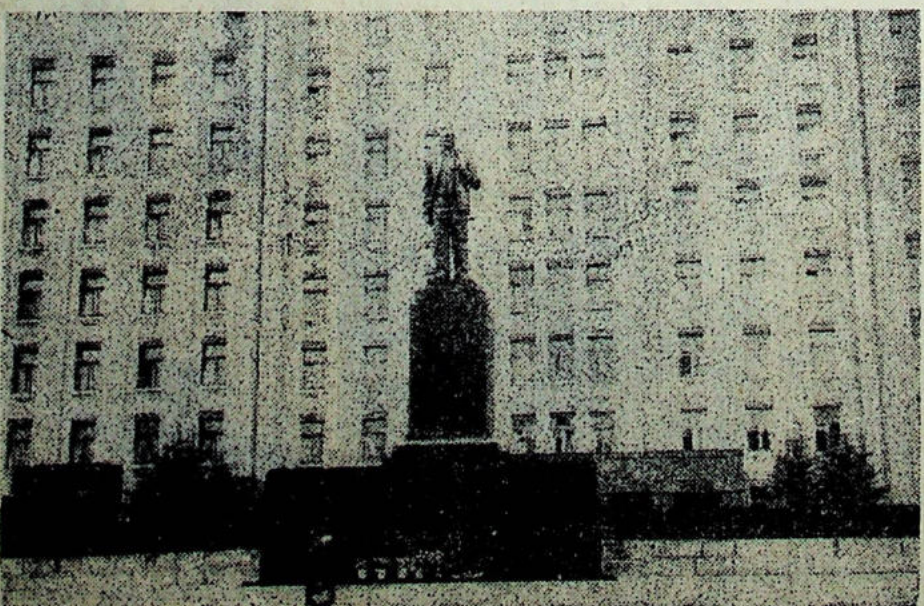
aiškės mušii baltalenklų vieningai ėjo mogiloviečiai, vadovaujami narsaus bolševiko Sergo Ordžonikidzės. Čia po kurio laiko buvo palaidoti kariai, žuvę 1920 metų vasarą kovoje su baltalenkliais. Aikštė dabar pavadinta Tarybų vardu, čia iškilo monumentas, kuris įamžino revoliucinio judėjimo dalyviu. Tarybinės Armijos karių, kritusių šviesos ateities vardan, atminimui...

Į Didžiojo Tėvynės karo metraštį mogiloviečiai taip pat įrašė nemažai eilučių. 1941 metų liepą, Tarybinės Armijos kariai, partizanai kartu su vietiniais gyventojais užkirtė kelią vokiečiams į Mogilovą ir net 23 dienas didvyriškai kovojo su daug gausesniu, geriau apginkluotu priešu. O kai priešas vis dėlto įžengė į miestą, gyventojai organizavo įvairias diversijas, kovojo su hitlerininkais čia pat, miesto gatvėse. Vien 1944 metų liepą hitlerininkai Mogilove neteko 6 tūkstančių karių ir karininkų, 70 tankų, virš 200 įvairių pabūklų, minosvaizdžių. Čia į nelaisvę buvo paimta 3400 hitlerininkų. Jų tarpe ir generolai — 12 vokiečių pėstininkų armijos vadas B. Bamleris, Mogilovo rajono komendantas fon Ermansdorfas.

Mogilovo žemėje pirmąją kovos krikštą gavo lenkų Tadeušo Kostiuškos vardo divizija. Buvusių kovų vietoje pastatytas memorialinis kompleksas, įkurtas TSRS — Lenkijos draugystės muziejus.

Priešai kaip beįmanydami niokojo miestą, sugriovė virš 3 tūkstančių gyvenamųjų namų, visus fabrikus, gamyklas, kas sudarė beveik pusę milijardo rublių nuostolio. Tačiau Mogilovas liko nenugalėtas.

rukdito 3 psl.

Mogilovo pasididžiaujimas — Tarybų rūmai.

2. Mieste prie Dniepro

utkelta is 2 pusl.

Išvadavus miestą iš hitlerinų grobių, mogilioviečiai su dideliu entuziazmu pradėjo atstatinėti namus, fabrikus...

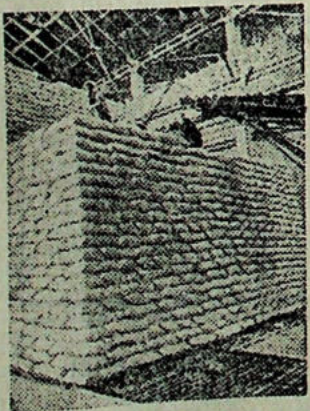
Do kelerių metų iš griuvėsių pakilo visas miestas...

Senasis Mogiliovas auga, keičia savo vaizdą, jaunėja. Gimsta nauji prospektai, mikrorajonai. Pačiame miesto centre yra graži Lenino aikštė. Čia pastatytas paminklas revoliucijos vadui, šalia visų dėmesį patraukia modernūs aštuonių aukštų pastatai — Tarybų Rūmai. Šioje aikštėje valstybinių švenčių metu vyksta mitingai, šventinės demonstracijos. Neperseniausiai buvo įrengtas naujas — Taikos prospektas. Čia visus žavi trylikos aukštų viešbučio statinys, naujas „Spalio“ kinoteatras. Šalia šio prospekto yra Pergalės aikštė, kurioje ant aukštos pakyls pastatytas tankas — rūsčių kovos dienu liudininkas...

Sparčiai plečiasi ir nauja Kosmonautų aikštė, Taikos prospektas.

Pastaraisiais metais Mogilovo darbo žmonės pasiekė labai gražių laimėjimų kultūros, liaudies švietimo, sveikatos apsaugos srityje. Šiuo metu mieste veikia 150 masinių ir mokyklinių bibliotekų, kuriose sukaupta 2660 tūkstančių knygų. Neperseniausiai buvo atidaryta nauja Vladimiro Lenino vardo biblioteka, kurioje įrengtos net 7 didžiulės salės. Aštuonioms miesto bibliotekoms yra suteikti „Pavyzdiniai dirbančių bibliotekų“ vardai. Verta paminėti ir meno saviveiklą. Didelį populiarumą spėjo įkovoti choro kapela, liaudies simfoninis orkestras, geležinkeliečių kultūros rūmų liaudies teatras, liaudies agitmeninis teatras „Sypse-na“ ir eilė kitų kolektyvų, kurie jau ne kartą koncertavo Maskvoje, Leningrade, Kijeve, Minske, pabuvojo net užsienyje. Mėgsta mogilioviečiai laisvalaikį užsukti ir į srities dramos teatrą, kuriame kasmet pastatoma po kelerias tarybinių bei užsienio dramaturgų pjesių, klasikų veikalų.

Kubos cukrus

Cukraus pramonė — Kubos ekonomikos pagrindinė šaka. Jos vystymui teikiama didžiulė reikšmė. Statomos naujos gamyklos, modernizuojamos senos, sekmingai įdiegiama gamybos automatizacija. Cukrus — pagrindinis respublikos eksporto produktas.

NUOTRAUKOJE: gatavos produkcijos sandėlis Kamilo Sjenfuego gamykloje Matansano provincijoje.

Prensa Latina — TASS-o nuotr.

Mieste veikia 28 vidurinės mokyklos, 2 mokyklos-internatai, 11 darbo jaunimo mokyklų, kuriose mokosi virš 40 tūkstančių žmonių. Aštuoniose specialiose vidurinėse mokyklose ruošiami statybų meistrai, chemikai, pedagogai-auklėtojai, bibliotekininkai. Dviejose aukštosiose mokyklose — pedagoginiame ir mašinų gamybos institutuose studijuoja apie 7000 studentų.

Mogilioviečiai turi puikias sąlygas ilsėtis, sportuoti. 105 fizinės kultūros kolektyvai turi savo žinioje 35 sporto sales, 3 stadionus, 14 sporto kompleksų. Nuolatiniš dėmesys skiriamas sveikatos apsaugai. Po karo mieste pastatytos 4 didžiulės ligoninės, 4 poliklinikos, 2 sanepideminės stotys, kiti specialios paskirties statiniai.

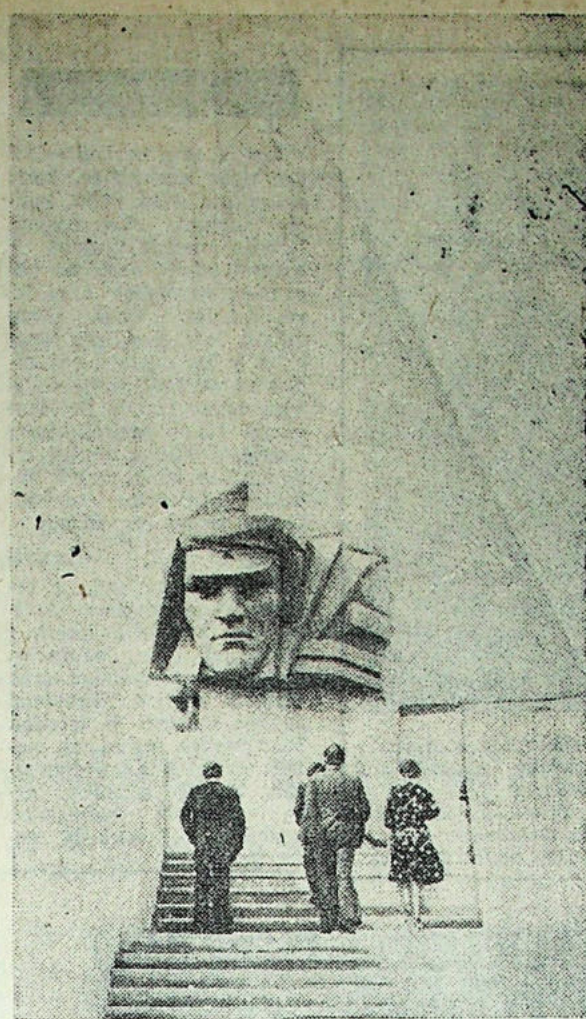
Pasakojant apie Mogilovą, negalima nepaminti pramonės, kuri pastaraisiais metais ypatingai išsivystė. Šiuo metu mogilioviečių gaminama produkcija eksportuojama net į 50 pasaulio šalių. Pakelį į Gomelį ir Slavgorodą pradėjo veikti didžiausia respublikoje armatūros ir gelžbetonio konstrukcijų gamykla. Netoli Mogilovo, Dniepro krante išaugo milžiniškas statinys. Tai didžiausias visoje Europoje ir antras pagal dydį pasaulyje sintetinio audinio fabrikas — V. Lenino vardo susivienijimas „Lavsanas“. Pilnu pajėgumu veikia liftų gamykla, per metus išleidžianti 10000 liftų. Statybinių mašinų gamykla „Strojmašina“ išleidžia šiferio, keramikos, ruberoido gamybai skirtas automatinės linijas, skreperius, tiltinius kranus

ir eilę kitų statyboms, kelių tiesimui reikalingų mašinų. Sėkmingai gamybinės užduoties vykdo Kirovo vardo automobilių gamykla, Kuibyševų vardo dirbtinio šilko fabrikas, elektros variklių gamykla, Miasnikovo vardo metalurgijos fabrikas, odos gamykla, autoremonto įmonė, mėsos kombinatas ir eilė kitų stambių pramonės įmonių. Mieste labai išvystyta chemijos pramonė, mašinų gamyba, metalurgija.

Glaudžiai bendradarbiaudami su mūsų respublika, giminingų įmonių darbuotojais mogilioviečiai fabrikuose ir gamyklose įdiegia daug naujovių, mokslo ir technikos pasiekimų. Štai, prieš kurį laiką Mogilovo Miasnikovo vardo metalurgijos gamykloje pirmą kartą Tarybų šalyje išbandytas naujas metalo vamzdžių lydvimo būdas. Įdiegus šį vamzdžių gamybos būdą, darbo našumas gamykloje padidėjo 5 kartus, o vamzdžių savikaina sumažėjo dvigubai. Per metus buvo gauta ekonomijos — milijonai rublių...

Abie Mogilovą ir mogilioviečius galima būtų pasakyti labai daug. Tačiau reikia šiam mieste pabrėžti, kad pabuvoti pačiam ir savo akimis įsitikinti kuo dabar gyvena darbuotojai hallansiai. Turi jie kuo pasidžiaugti, ka narodviti gimtame savo mieste. O miestas prie Dniepro vis auga ir plečiasi...

Savo laimėjimais, darbais gali pasidžiaugti ir visos Mogilovo srities darbo žmonės. Į šią srities sudėtį įeina daug rajonų. Vienas iš didžiausių — Mogilovo

Ten, kur 1941 metų liepą su fašistais narsiai kovėsi už Mogilovą ir didvyriškai žuvo milicijos darbuotojų būrys, dabar pastatytas originalus paminklas.

Autoriaus nuotrauka

rajonas. Su Mogilovo rajono darbo žmonėmis nebe pirmi metai glaudžiai bendradarbiauja anykštėnai. Tarpusavyje lenktyniauja šių rajonų ūkių žemdirbiai, bendrauja švietimo, kultūros, kitų sferų darbuotojai, keičiasi delegacijomis, dali-

jasi sukauptu patyrimu. Taip diena iš dienos, metai iš metų tvirtėja draugystė, kuriai netrukdo jokie nuotoliai ir atstumai, kuriai naujų jėgų įkvėpia besiplečiantis socialistinio lenktyniavimo sąjūdis.

V. Bagdonas

PATYS MUŠA, PATYS RĖKIA

...Ateistai — tai žmonės be sąžinės, be moralės...

...Ateistai ignoruoja savo tautos interesus, jos kultūrinės vertybes...

...Ateistai kovoja prieš tikėjimą ne argumentais, o šmeižtu...

Galima būtų tęsti šias tiradas. Jų autoriai — įvairių užsienio klerikalinio radijo lietuviškųjų „balsų“ propagandistai bei uolūs jų pasekėjai — vietos religiniai ekstremistai.

Nevarginsiu skaitytojo šiomis tiradomis. Tik paprašysiu žodį „ateistas“ mintyse pakeisti žodžiu „tikintysis“. O dabar leiskite paklausti, kokioje ateistinėje paskaitoje esate girdėję taip koneveikiant religingus žmones, kokioje ateistinėje knygoje esate skaitę tokius užgaubtus žodžius tikinčiųjų atžvilgiu? Tuo tarpu jeigu tikėti klerikalais, tikintieji taip įžeidinėjami visose ateistinėse knygose ir straipsniuose. Čia klerikalams išeinama kaip toje liaudies patarlėje: kuo pats kvėpia, tuo kitus tepa.

Marksistinio - lenininio ateizmo propagautojai vadovaujami mokslinių religijos supratimu ir svarbiausiu ateistinės propagandos uždaviniu laiko rūpinimasi žmogumi, jo būties įprasminimu. Todėl jie negali švaistyti tokia abstrakčia fraze, kad tikintysis — dievas — tai žmogus be sąžinės, be moralės. Tiek tikintysis, tiek netikintysis tokio rūstaus pasmerkimo susilaukia tik tada, kai jis elgiasi nedorai. Materialistinės pasaulėžiūros atstovai asmenybės do-

rovingumo ar amoralumo pagrindinių priežasčių ieško ne tikėjime ar netikėjime, o toje socialinėje aplinkoje, kurioje žmogus augo, gyvena, dirbo, taip pat auklėjime ir saviuokloje. Valovaudamiesi šia gyvenimo patvirtinta tiesa, ateistai ryžtingai atmėta klerikalų išvedžiojimus ne tik todėl, kad tuo nepagrįstai šmeižiami netikintys žmonės. Šie prasimanymai užtušuoja tikrąsias amoralų reiškinį priežastis ir tuo apsunkina kovą su jais. Dar daugiau — klerikalai siekia tikrąsias dorovines vertybes: socialistinį patriotizmą ir internacionalizmą, kolektyvizmą ir komunistinę pažiūrą į darbą pakeisti kitomis, reakcinėmis — buržuaziniu nacionalizmu, socialistiniu pasyvumu ir pan. Demaskuoti tokias užmačias — humaniškas mokslinio ateizmo uždavinys.

Ateistai tikinčiųjų adresu taip pat nesišvaisto abstrakčiomis frazėmis apie savo tautos interesus ar jos kultūrinių vertybių ignoravimą. Jie žino ir aukštai vertina dešimtis praeities kultūros veiksnių, kurie, būdami tikintysiais, padarė neabeiotiną įnašą į mūsų krašto kultūros lobyną. Bet mokslinės minties atstovams visuomenės pasiekimai buvo ir bus visu pirma objektyviu socialinių veiksmų rezultatas. Kurdamos dvasinės vertybės, liaudies masės, pažangūs menininkai, visuomenės veikėjai, nors ir būdami religin-

gi, vadovavosi ne religijos motyvais, o tais uždaviniais, kuriuos kėlė ir reikalavo spresti visuomenės pažanga. Ir jų kūrinių šiandien mus patraukia ne mistika, ne keliaklupsčių pėdsakai prieš antgamines jėgas, o tuo, kiek jie išreiškė savo liaudies interesus, jos svajones, rūpesčius ir siekius, kiek prisidėjo prie pažangios nacionalinės kultūros ir meno rai-

šybos. Su Mogilovo rajono darbo žmonėmis nebe pirmi metai glaudžiai bendradarbiauja anykštėnai. Tarpusavyje lenktyniauja šių rajonų ūkių žemdirbiai, bendrauja švietimo, kultūros, kitų sferų darbuotojai, keičiasi delegacijomis, dali-

jasi sukauptu patyrimu. Taip diena iš dienos, metai iš metų tvirtėja draugystė, kuriai netrukdo jokie nuotoliai ir atstumai, kuriai naujų jėgų įkvėpia besiplečiantis socialistinio lenktyniavimo sąjūdis.

V. Bagdonas

TIKINČIAJAM IR ATEISTUI

dos. Štai dėl ko nuo pat pirmųjų Tarybų valdžios metų mūsų šalyje skiriama tiek daug dėmesio, kad būtų išsaugota, ką vertingo sukūrė ankstesnės kartos. Čia užtenka prisiminti didžiulį restauracinių darbų mastą mūsų respublikoje. Restauruojami ne tik ištisi pasaulietiški miestų kvartalai, bet ir turintys išliekamąją vertę kulto pastatai. Tik Tarybų valdžios metais buvo deramai įvertinta M. Mažvydo, K. Donelaičio, A. Strazdo, A. Vienažindžio ir kitų kūryba...

Tačiau, laikydamiesi konkrečios istorinės pažiūros, ateistai nestato į šią gretą tikinčiųjų veikėjų (o jų juk buvo nepalyginamai daugiau), kurie, gindami savo klasinius išnaudotojų interesus, tarnavo reakcijai, naujodamiesi religija, stengėsi užgniaužti pažangią mintį, susidoroti su jos skelbėjais. Kaip kitaip, jeigu ne nusikalstama, pavadinti įnir-

dos. Štai dėl ko nuo pat pirmųjų Tarybų valdžios metų mūsų šalyje skiriama tiek daug dėmesio, kad būtų išsaugota, ką vertingo sukūrė ankstesnės kartos. Čia užtenka prisiminti didžiulį restauracinių darbų mastą mūsų respublikoje. Restauruojami ne tik ištisi pasaulietiški miestų kvartalai, bet ir turintys išliekamąją vertę kulto pastatai. Tik Tarybų valdžios metais buvo deramai įvertinta M. Mažvydo, K. Donelaičio, A. Strazdo, A. Vienažindžio ir kitų kūryba...

tuosiu klerikalų antiliaudine veikla Didžiojo Tėvynės karo ir pokario metais? Kaip kitaip, jeigu ne tamsybišku, pavadinti buržuazinės Lietuvos katalikų veikimo centro reikalavimą atleisti iš mokyklų pažangius mokytojus? „Ar mokinys žinos žvaigždžių kelius ar ne, planetos eis ramiai savais keliais. Jei vaikas nežinos elektros, saulės nenustos šviesti, telegrafas nenustos veikti, Bet ar laikysis dievo įsakymų — tai nepaprastai svarbu“... buvo rašoma, pavyzdžiui, Panevėžio rajono katalikų veikimo centro leidinyje.

Po šiais žodžiais galėtų pasirašyti ir šiuolaikiniai klerikalai. Tai rodo jų aršią neapykantą tarybinei mokyklai, tarybiniam mokytojams. Matote, jiems nepatinka, kad mokytojai, nagrinėdami mokslo faktus, daro materialistines, ateistines išvadas. Bet ar gali mokykla būti neutrali religijos ir ateizmo atžvilgiu? Paskaitvime, ka šiuo klausimu 1935 m. rašė buržuazinės Lietuvos vyskupai: „Juk vaikas įdomaujasi visu kuo. Be abejonės, jam kils klausimas: iš kur atsirado pasaulis, žmogus, koks jo paskyrimas, kas mus laukia anapus kapo ir t. t. Į tuos klausimus mokytojai, noromis-nenoromis, turės mokiniui atsakyti. Arba atsakys, kad Dievas sutvėrė pasaulį ir žmogų... Arba turės tai aiškinti, kaip kad mano laisvamaniai...“.

Tad gal ir šiuolaikiniai klerikalai norėtų, kad moky-

„ISTIKIMAI IR PASIAUKOJANČIAI“

Sios „Mosfilmo“ juostos režisierius Smirnovas supažindina apie pastarojo trisdešimtmečio problemas gyvenamųjų namų statyboje. Parodoma, kaip per trumpą laiką buvo sukurta šalyje gyvenamųjų namų industrija. Trumpa savo apimtimi istorija, bet kiek žmonių likimų spėjo režisierius parodyti, kiek planuotų svajonių tapo realybe.

Šio filmo herojai: akademikas Kvašninas, architektas Minčanka, talentingas organizatorius Kriavkinas, partinis vadovas Dmitrovas.

„UZ STIKLO DURŲ“

Rygos kino studijos spalvota juosta.

Filme herojus studentas Gunaras stoja dirbti sanitaru į miesto ligoninę. Išlepusiam vaikiniui šieja už stiklinių durų atsiveria visai kitas gyvenimas. Jis suvyriškėja, tampa suaugusiu, pradeda kitaip žiūrėti į gyvenimą, į savo artimuosius...

„NEPATASOMA FANTAZUOTOJA“

VDR filmas — apie 9 metų mergaitę, kuri anksti neteko motinos. Ji rūpinasi tėvu, visi šeimyniniai rūpesčiai užgula jos pečius. Vienok mergaitė randa išeitį.

St. Jasiulionienė

Anykščių rajono kinų direkcijos redaktorė

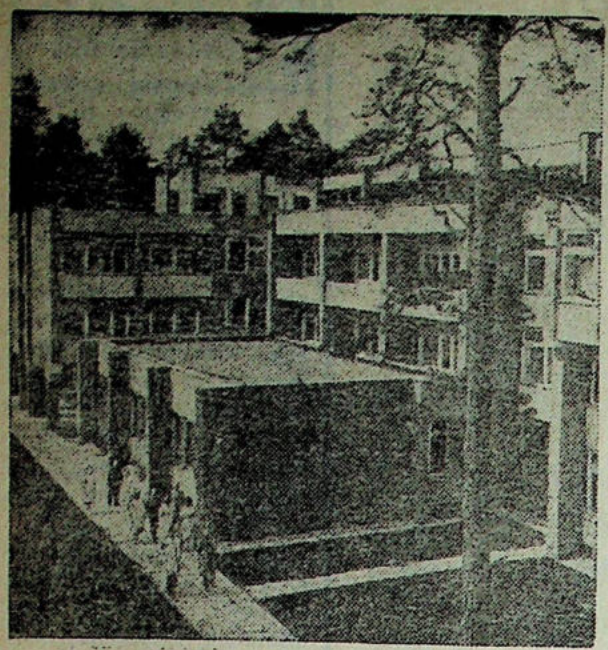
lojas, užmiršęs visus biologijos, chemijos, fizikos, astronomijos, visuomenės mokslų pasiekimus, pradėtų dėstyti Biblijos tiesas: kad moterį dievas iš vyro šonkaulio sukūręs, kad saulė besisukanti apie žemę ir t. t. Bet, rodos, ir pati katalikų bažnyčia, spaudžiama mokslo pažangos, jau atsisako tokio požiūrio.

Ne, tarybinė mokykla niekada nenustos diegti į jaunų žmonių protus mokslo tiesas, taip pat niekada nenustos jų auklėti tarybinio patriotizmo, socialistinio internacionalizmo dvasia.

O kokių tikslų siekia klerikalai bei religiniai ekstremistai? Priminsiu skaitytojams, kad pastarieji tai toli gražu ne tas pats, kas kunigas, dvasininkas, kulto tarnas. Klerikalams rūpi ne tikinčiųjų religiniai poreikiai, kuriems tenkinti mūsų šalyje yra sudarytos reikiamos sąlygos, o reakcingi politiniai tikslai — kursyti religingų ir nereligingų žmonių tarpusavio nesantaiką, ardyti tarybinių žmonių moralinę politinę vienybę. Negalėdami iškelti kokios nors pozityvios alternatyvos socializmo teorijai ir praktikai, klerikalai stengiasi šmeižtu, juodinti jų atskiras puses, šiuo atveju — mokslinį ateizmą.

Tuščios pastangos! Tarybų Lietuvoje, anot kunigo Alfonso Lapės interviu pažangaus Amerikos lietuvių laikraščio „Laisvė“ korespondentui, įvairiausių įsitikinimų, profesijų, tautybių bei religinių tikėjimų žmonės darosi vienminčiai. Tai dėsningas, socialistinės visuomenės sąlygų suformuotas reiškinys.

Doc. J. Mačiulis

Druskininkų ligoninėje šiemet atidarytas reabilitacijos korpusas, kuriame gydomi Didžiojo Tėvynės karo invalidai ir veteranai. Jame yra 100 lovų.
NUOTRAUKOJE: Druskininkų ligoninės reabilitacijos korpusas Didžiojo Tėvynės karo veteranams.
A. Sabaliausko nuotr. (ELTA)

Medicinos klausimais

Augliai arba navikai — tai ypatingas susirgimas, kuris pasireiškia nenormaliu audinių augimu. Šių audinių ląstelės pradeda vystytis ir gyventi kitaip, negu jas supančios normalios organizmo ląstelės. Visai kitaip vyksta jose medžiagų apykaita ir jos nustoja priklausyti normaliam nervų sistemos reguliavimui. Besidauginant šioms pasikeitusioms ląstelėms, išauga auglys arba navikas, kuris, nors ir būdamas organizmo dalimi, kenkia visam organizmui.

Augliai gali išsivystyti kiekviename audinyje ir organe. Pagal augimo ypatybes visi augliai dalijami į gėrybinius arba paprastus auglius ir piktybinius arba vėžinius auglius. Gėrybiniai augliai sudaryti iš ląstelių. Toks auglys auga lėtai, metais, turi aiškias, griežtas ribas ir tik spaudžia arba pastumia aplinkinius audinius, bet niekada ne-

VĖŽYS — PAGYDOMA LIGA

perauga jų, neišskiria kenksmingų organizmui medžiagų, jo ląstelės nenunėšamos kraujo ir limfos kelių į kitus organus. Jei gėrybinis auglys nespaudžia gyvybiškai svarbių organų, tai nors ir išaugęs didelis, organizmui daug nepakenkia. Gėrybiniai augliai, kurie spaudžia smegenų audinį, nors patys būdami ir nedideli, gali sukelti organizmui pavojingus pakenkimus. Todėl gėrybinių auglių kenksmingumas priklauso nuo vietos, kur jie atsiranda.

Piktybiniai arba vėžiniai augliai susidaro iš ląstelių, kurios jau labai skiriasi nuo normalios organizmo ląstelių. Jie auga labai greitai, neturi aiškių ribų, nes jaučia aplinkinius sveikus audinius ir sugriaua juos. Auglyje pasigamina nuodingos medžiagos, kurios įsiskunkia į kraują ir nuodija organizmą, išsiskaudamos su ląstele — sunykima.

Vėžinių auglių ląstelės atitrūksta nuo auglio ir kraujo bei limfos keliu nušėmos į kitus organus, kur vėl išauga nauji augliai ir taip vėžys išplita po viso organizmo organus. Šioje taisyklėje vėžys tampa neapgydomas.

Dažniausiai vėžio pažeidžiamas skrandis, gimda, krūtys, plaučiai. Vyrų dažniausiai serga skrandžio vėžiu, o moterų — gimdos vėžiu. Šia liga serga dažniausiai pagyvenę žmonės, bet nasitaiko vėžio susirgimai ir jauname amžiuje. Yra kelios vėžio formos, kurios skiriasi savo piktybingumu. Jau sename amžiuje bet kokia vėžio forma yra piktybiškesnė, negu sename amžiuje. Piktybingiausios formos gali per du metus nuo susirgimo pradžios priversti prie mirties. Vėžinis auglys

centre dažnai suvira ir gali viduryje susidaryti opa. Vėžio ląstelės peraugus ir sugriovus kraujo indus gali atsirasti kraujavimai iš vėžinių opų (pavyzdžiui, skrandžio, gimdos, plaučių). Iš pradžių augdamas vėžys nesukelia jokių skausmų ligoninui. Vėlesnėse stadijose simptomai priklauso nuo to, koks organas yra pažeidžiamas. Pykinimas, apetito stoka, suliesėjimas, atsirūgimas būna sergant skrandžio vėžiu. Kosulys, dusulys — esant plaučių vėžiui, nešvarios išskyros iš makšties, esant gimdos vėžiui. Bet tai dažniausiai būna jau vėlyvose ir užleistose stadijose. Dažniausiai susirgimo pradžios ligonis nepastebi, nes liga prasideda be simptomų. Ir susirgęs pradžioje jaučiasi visai sveikas. Dėl to susirgimo pradžioje diagnozuoti vėžį, ypač vidaus organuose, yra sunku.

Iš pradžių vėžys vystosi tik organo epiteliname audinyje, pavyzdžiui, tik skrandžio gleivinėje ir neperauga kitų skrandžio sluoksnių. Tai ir būna pati ankstyviausia vėžio stadija. Tuo metu nustatius ir pradėjus gydymą, ligonis yra pilnai pagydomas. Negydomas vėžys vėliau perauga organo visus sluoksnius, gretimus organus, tai komplikuoja gydymą. Todėl vėžio gydymo rezultatai priklauso nuo to, ar anksti vėžys išaiškinamas ir kaip greit pradedamas gydymas.

Vėžys gydomas chirurginiu būdu, kai vėžys išplaukamas sveikų audinių ribose, taip pat spinduliniu būdu, chemioterapiniu būdu — vaistais. Dažniausiai taikomas kompleksinis vėžio gydymo būdas. Jeigu prieš 15 metų vaistai nuo vėžio sukelavo tik lūdną šypseną, tai dabar tokių vaistų yra. Mūsų respublikos duomenimis, laiku pradėjus gydyti vėžinį susirgimą, 74 proc. ligonių išgyja. Dabar pilnai išgydomas lūpu, odos, krūties vėžys, nes juos galima laiku diagnozuoti ir pradėti gydyti.

Dėl vėžio sukėlėjų yra keletas teorijų. Tačiau beveik visada vėžys išsivysto iš nenormalaus, pakenkto audinio. Pavyzdžiui, odos vėžys gali išsivystyti iš ilgai negyjančios opos, skrandžio — iš ilgai negyjančios ir laiku neišoperuotos opos dažniausiai vyresnio amžiaus žmonėms, iš gimdos kaklelio opų ir t. t.

Kad išvengtume susirgimų vėžiu, būtina gydyti taip vadinamus priešvėžinius susirgimus ir nevengti profilaktinių pasitikrinimų pas gydytojus.

Sparti pažanga tiriant ir gydant vėžinius susirgimus įgalina tikėti, kad netolimoje ateityje bus pasiekti nauji dideli laimėjimai.

Vėžys — žmonių nelaimė bus nugalėtas!

R. MAKSVYTIS
Gydytojas

Kaip išsaugoti pašarų pilnavertiškumą

Ir šiais metais nelengva tinkamai sudoroti žolinius pašarus. Kad visuomeniniams gyvuliams būtų sukaupta kuo daugiau geros kokybės pašarų, tenka labai lanksčiai atsižvelgti į konkrečias ūkio sąlygas ir orus.

Dabar jau daugelis žino, kad intensyvinant gyvulininkystę, nepakanka orientuotis vien į bendrąjį pašarų maistingumą, kad pašaruose turi būti pakankamai proteinų. Tačiau ir proteinai būna skirtingi. Bandymai parodė, kad labai didelę įtaką gyvulių produktyvumui turi proteinų, amino rūgščių sudėtis, ypač nepakeičiamų amino rūgščių kiekis ir tinkamas jų santykis. Todėl jau kuris laikas mokslininkai tyrinėja pašaruose ne vien tik proteinus, bet ir jų sudėtinius elementus — amino rūgštis. Mūsų šalyje ištyrinėta daug įvairių pašarų. Padaryta nemažai pašarų analizių ir mūsų respublikoje. Dabar jau ir gyvulių augintojams iškilo praktinės reikšmės uždavinys — subalansuoti racionus ne tik pagal virškinamuosius proteinus, bet ir pagal amino rūgštis.

Sudorojant pašarus, juos sandėliuojant ir ruošiant šėrimui, proteinų amino rūgštys yra veikiamos įvairių veiksnių, kurie gali sukelti įvairius pakitimus. Siene, žolės kapojuose, miltuose, kurių drėgnumas neviršija 16 procentų, sandėliuojant tuos pašarus sausose ir tamsiose patalpose, proteinų ir amino rūgščių pakitimai būna neįžymūs. Bet jeigu tie pašarai drėgnesni, ypač jei jų

drėgnumas siekia 22—25 ir daugiau procentų, sandėliavimo metu juose vyksta intensyvūs biocheminiai procesai, susidaro palankios sąlygos nepageidaujamai mikroorganizmų ir augalų fermentų veiklai, pašaruose smarkiai nyksta baltymai ir amino rūgštys.

Proteinų pilnavertiškumą ir maistinę vertę labai sumažina savaiminis pašaro kaitimas. Tyrimu duomeni-

mis, gerai suslėgto ir hermetiškai uždengto polietileno plėvelė dobių šienainio temperatūra nepakyla aukščiau kaip 30°C, proteinų virškinamumas nekinta. Tačiau pašaro temperatūrai pakilus iki 45—50°C, baltymų virškinamumas sumažėja 10—15 proc., o iki 60°C — per pusę. Blogai suslėgto šienainio temperatūra gali pasiekti net 70°C. Tada jis garuoja, įgauna rudą atspalvį, tačiau būna neblogo (šviežiai keptos duonos) kvapo. Karvės tokį šienainį žiemą ēda neblogai, bet jis yra nemaitintis, jo proteinų gyvuliai beveik visai nevirškina. Stai kodėl kartais skundžiasi fermų darbuotojai, kad, girdi, šienainis geras, skaniai kvepia ir gyvuliai jį noriai ēda, o produktyvumas, nedidėja. Taigi norint išsaugoti žoliniuose pašaruose proteinus ir amino rūgštis, būtina sparčiai juos sudoroti ir konservuoti, hermetizuoti,

kad neprieitų oras. Silosuojant ar ruošiant šienainį, bet kokios talpos tranšėja turi būti užpildyta per 3—4 dienas. Žalią apvyntą ar napanatintą masę reikia slėgti be perstojo visą pakrovimo laiką, o baigus šį darbą, kiek galima greičiau (ne vėliau kaip per 8 val.) tranšėją hermetiškai uždengti plėvele. Silosą bei šienainį geriausia uždengti polietilenu, kuris stabilizuotomis padidinto elastingumo 8—12 metrų pločio plėvelėmis.

Dabar vis plačiau taikomos naujos perspektyvios pašarų ruošimo technologijos: briketavimas, granulavimas. Dažnai klausama, ar šiuose pašaruose, kai jie veikiami aukštų temperatūrų, nesuyra baltymai ir amino rūgštys. Pašarų pilnavertiškumas čia pirmiausia priklauso nuo spartaus žalių masės perdirbimo. Kai šviežiai nuojauta žolė iš karto veikiami aukštos temperatūros, augaliose staigiai nutraukiami visi fermentiniai procesai, ir maisto medžiagų biocheminių pakitimų nebūna. O žolės miltų proteinų virškinamumas dar geresnis negu žaliosios masės.

Granuliavimas bei briketavimas pagerina ir pašaro ēdamumą. Lietuvos gyvulininkystės mokslinio tyrimo instituto duomenimis, karvės daugiau suēda briketų ir granulių negu palaidų žolės kapojų, mažiau palieka išėdų. Karvių, gavusių žolės briketų ir granulių, piene yra daugiau baltymų.

A. Stankūnavičius
Biologijos mokslų kandidatas

Redaktorius ST. VINCIUNAS

GENEI
VAICEKAVICIENEI ir
VALEI
POVILAVICIENEI
Gilaus liūdesio valandą, mirus mylimai mamyteli, nuoširdžią užuojautą reiškia
„Atžalyno“ kolūkio valdyba, pirminė partinė ir profsąjunginė organizacijos

GENUTEI KARALIENEI
Leiskite nors keliais užuojautos žodžiais palengvinti Jūsų skausmą, mirus mylimai mamyteli.
J. Biliūno gatvės namo Nr. 22 I laiptinės gyventojai

ANTANUI TUTKUI
Dėl mylimo tėvelio mirties reiškiamė nuoširdžią užuojautą.
BGAK cechų meistrai

ALDONAI GURSKIENEI
Gilaus liūdesio valandą, mirus mylimam tėveliui, nuoširdžią užuojautą reiškia
Poliklinikos medicinos darbuotojai.

ALFONSUI PILIPONUI
Leiskite nors keliais užuojautos žodžiais palengvinti Jūsų skausmą, mirus mylimam tėveliui.
Brazevičiai, Sirgėdai, Stasiulionis, Rėpčiai, Lukauskai, Namajuskienė, Kumpiai, Galžauskai

VALEI
VYSNIAUSKIENEI
Dėl tragiškos vyro mirties reiškiamė nuoširdžią užuojautą.
„Ateities“ kolūkio Aušros padalinio kolūkiečiai

GENUTEI LASAITEI
Mirus brangiam tėveliui, nuoširdžiai užjaučiame ir liūdime kartu.
P. Cvirkos g-vės namo Nr. 1 trečio aukšto gyventojai

Nuoširdžiai užjaučiame
STASĖ KAIRIENE ir
BRONĖ ALEKNAVICIENE, mylimam tėveliui mirus.
Bendradarbiai

ALFONSUI PILIPONUI
Mirus mylimam tėveliui, nuoširdžią užuojautą reiškia
Anykščių statybos ir remonto valdybos mechanizatoriai.

„Nevėžio“ kolūkio mechaninių dirbtuvių darbuotojai, mechanizatoriai ir varuotojai reiškia nuoširdžią užuojautą
JUOZUI REPECKAI dėl mylimo tėvelio mirties.

Mirus JONUI REPECKAI, reiškiamė nuoširdžią užuojautą velionio žmonai, vaikams ir artimiesiems.
„Nevėžio“ kolūkio valdyba

Nuoširdžiai užjaučiame
JIMANTĄ ZABARSKĄ dėl brangios motinos mirties.
Svėdasų kolūkio valdyba

VYTAUTUI
MALINAUSKUI
Gilaus liūdesio valandą, mirus mylimai mamyteli, nuoširdžią užuojautą reiškia
Bendradarbiai.

MYKOLUI VAISVILAI
Tegu nuoširdūs užuojautos žodžiai paguodžia Jus liūdesio valandą, netekus mylimo brolio.
„Aukštakalnių“ kolūkio komplekso darbuotojai

Tragiškai mirus ALGIUI VYSNIAUSKUI, nuoširdžią užuojautą jo šeimai ir artimiesiems reiškia
Anykščių KMK pirminė partinė organizacija.

Tragiškai mirus ALGIMANTUI VYSNIAUSKUI, nuoširdžiai užjaučiame velionio šeimai ir artimiesiems.
Anykščių KMK kolektyvas

Gilaus liūdesio valandą, tragiškai mirus ALGIMANTUI VYSNIAUSKUI, reiškiamė nuoširdžią užuojautą velionio šeimai ir artimiesiems.
Anykščių KMK profsąjunginė organizacija

VYSNIAUSKUI SEIMAI
Gilaus liūdesio valandą, mirus mylimam vyrui ir tėveliui, nuoširdžią užuojautą reiškia
Aleknavičiai, Apanskai, Rudokai, Kavaliauskai, Kazukauskai.

Rinko Panevėžio spaustuvės rotacine mašina Indeksas 87262
Išleista antradieniais ketvirtadieniais ir šeštadieniais puses

234930 Anykščiai. Sagalovo 29 Telefonai: redaktoriaus 5-14-74, red. pavaduotojo 5-14-46, skelbimų skyriaus ir ats. sekretoriaus 5-12-58. Laiškų ir žemės ūkio skyrių 5-14-83

«Коллективный труд» («Коллективный труд») — орган Аникийского районного комитета КП Литвы и Аникийского районного Совета народных депутатов (на литовском языке)

Anykščių skyrius. Pergalės 36 Spaudė Ukmergės spaustuvė, J. Janonio 31 Spausdinti. «Pravdos» formato. Tir. 11.239 Užsak. Nr. 1371